10 zł

Metal: Ag 925/1000

Stempel: lustrzany, tampondruk

Średnica: 32,00 mm Masa: 14,14 g

Brzeg (bok): gładki

Nakład: do 10 000 szt.

Projektant: Dobrochna Surajewska

Emitent: NBP

Na zlecenie NBP monety wyprodukowała Mennica Polska S.A.

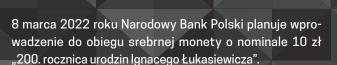
Na awersie srebrnej monety przedstawiono rozerwane kraty więzienne.

Na każdej polskiej monecie znajdują się: nominał, napis "Rzeczpospolita Polska", rok emisji, wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Narodowy Bank Polski ma wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, w tym monet i banknotów kolekcjonerskich.

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję do upamiętniania ważnych historycznych rocznic i postaci.

Zapraszamy do zapoznania się z planem emisji na stronie: www.nbp.pl/monety

Sprzedaż wartości kolekcjonerskich emitowanych przez NBP jest prowadzona w oddziałach okręgowych banku oraz przez sklep internetowy: www.kolekcjoner.nbp.pl

Konsultanci NBP: nr tel. 22 185 91 59, 22 185 13 03

Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni

Zdzisław Broński "Uskok"

23 lutego 2022 roku Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu srebrną monetę o nominale 10 zł z serii "Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni" – "Zdzisław Broński »Uskok«".

Zdzisław Broński "Uskok"

Na rewersie monety znajdują się wizerunki: Zdzisława Brońskiego "Uskoka", Orderu Wojennego Virtuti Militari, wstęgi o barwach Rzeczypospolitej Polskiej z symbolem Polski Walczącej oraz napis: 1912–1949.

Zdzisław Broński urodził się 24 grudnia 1912 r. w Radzicu Starym na Lubelszczyźnie, w wielodzietnej rodzinie chłopskiej. Uczył się w Gimnazjum im. Stefana Batorego w Lublinie, a w 1934 r. został powołany do służby wojskowej w 50 pułku piechoty we Włodzimierzu Wołyńskim, gdzie ukończył szkołę podoficerską. Działał w kółkach samokształceniowych i Związku Młodzieży Wiejskiej "Siew".

W wojnie obronnej we wrześniu 1939 r. został wzięty przez Niemców do niewoli. Po ucieczce ze stalagu wrócił w rodzinne strony, by zaangażować się w działalność Polskiej Organizacji Zbrojnej, która scaliła się z Armią Krajową. Stanął na czele oddziału (docelowo 60 żołnierzy) wchodzącego w skład Inspektoratu "Lublin", działającego głównie w lasach parczewskich, zawieprzyckich i kozłowieckich. W maju 1944 r. otrzymał awans na stopień podporucznika rezerwy, a miesiąc później został przydzielony do 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK.

Brał udział w akcji "Burza". Po zajęciu Lubelszczyzny przez Armię Czerwoną był poszukiwany, ale nie dał się złapać. Odtworzył kilkudziesięcioosobowy oddział, należący do struktur Zrzeszenia Wolność i Niezawi-

słość (WiN). Represje spadły na jego rodzinę: 26 kwietnia 1945 r. komuniści spalili zabudowania domu rodzinnego, a 24 kwietnia 1946 r. aresztowali jego ojca Franciszka pod zarzutem pomocy synowi.

Awansowany 1 czerwca 1945 r. do stopnia porucznika Zdzisław Broński "Uskok" został dowódcą wszystkich grup partyzanckich w Obwodzie Lubartów; podlegał bezpośrednio zwierzchnikowi oddziałów na Lubelszczyźnie, cichociemnemu mjr. Hieronimowi Dekutowskiemu ps. Zapora. Partyzanci por. Brońskiego wzięli udział w wielu akcjach przeciwko komunistycznym jednostkom, np. w nocy z 31 października na 1 listopada 1946 r. opanowali Łęczną, gdzie rozbroili posterunek Milicji Obywatelskiej.

Ze względu na komunistyczne obławy i terror "Uskok" zmienił taktykę walki i podzielił oddział na kilka patroli, które operowały w powiecie lubartowskim. Rozkazem z 12 września 1947 r. mjr Dekutowski, który postanowił przedostać się na Zachód, mianował awansowanego na stopień kapitana Brońskiego swoim następcą. W prywatnym liście do "Uskoka" napisał: *Stary – najważniejsze, nie daj się nikomu wykiwać i bujać, jak tam wyjadę, załatwię nasze sprawy pierwszorzędnie – kontakt będziemy mieć i tak. Czołem – Hieronim.*

Od jesieni 1947 r. Zdzisław Broński ukrywał się w bunkrze pod

stodołą rodziny Lisowskich w miejscowości Dąbrówka (obecnie Nowogród). Za wskazanie miejsca, w którym przebywał, komuniści dwukrotnie wyznaczyli nagrodę finansową. "Uskoka" wydał były podkomendny Franciszek Kasperek ps. Hardy, który po ujawnieniu się został agentem UB.

21 maja 1949 r. grupa operacyjna Milicji Obywatelskiej, Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Urzędu Bezpieczeństwa otoczyła kryjówkę Brońskiego, który nie chcąc wpaść w ręce komunistów, wysadził się granatem. Jego ciało zabrano do Lublina i okazano rodzinie w celu identyfikacji, a następnie porzucono w nieznanym do dziś miejscu. Przed śmiercią kapitan Zdzisław Broński w swoim pamiętniku zapisał: Życie poświęcić warto jest tylko dla jednej idei, idei wolności! Jeśli walczymy i ponosimy ofiary, to dlatego, że chcemy właśnie żyć, ale żyć jako ludzie wolni, w wolnej Ojczyźnie.

Tadeusz Płużański